

אדם הראשון והימים המתקצרים

כִּיֹּן שָׂרָאָה אָדָם הָרֵאשׁוֹן יוֹם שְׁמֵת־מַעַט וְהוֹלֵךְ [שְׁהֵימִים הוֹלְכִים וּמְתַקְצָרִים, בְּחֹרֶף],
אָמַר: אוֹי לִי, אוֹלֵי בְּגָלַל שְׁחָטָאתִי, הָעוֹלָם הוֹלֵךְ וּמְחַשִּׁיף עָלַי, וְחוֹזֵר לְתַהוֹ וְבַהוֹ,
וְזֶהוּ עֹנֵשׁ שְׁנַגְזָר עָלַי מִן הַשָּׁמַיִם.

מה עשה?

הִחְלִיט לְשַׁבֵּת שְׁמוֹנֶה יָמִים בְּתַעֲנִית צוֹם וּבְתַפְלָה.

כִּיֹּן שָׁבָא חֹדֶשׁ טַבַּת וְרָאָה שֶׁהַיּוֹם מְאָרִיךְ וְהוֹלֵךְ,

אָמַר: מִבֵּינִי אֲנִי שְׁמַנְהֵגוּ שֶׁל עוֹלָם הוּא, כִּךָּ פּוֹעֵל הַטֶּבַע.

מה עשה?

הִלָּךְ וְעָשָׂה שְׁמוֹנֶה יָמִים טוֹבִים שֶׁל חַג.

בְּשָׁנָה שְׁלֹא־חָר מִכֵּן עָשָׂה שְׁשָׁה עָשָׂר יָמֵי חַג:

שְׁמוֹנֶה יָמִים לִפְנֵי תְּקוּפַת הַתַּעֲנִית, כְּשֶׁהִלָּךְ וְהִחְשִׁיף,

וּשְׁמוֹנֶה נּוֹסְפִים כְּשֶׁהֵימִים חָזְרוּ לְהִתְאַרְךָ.

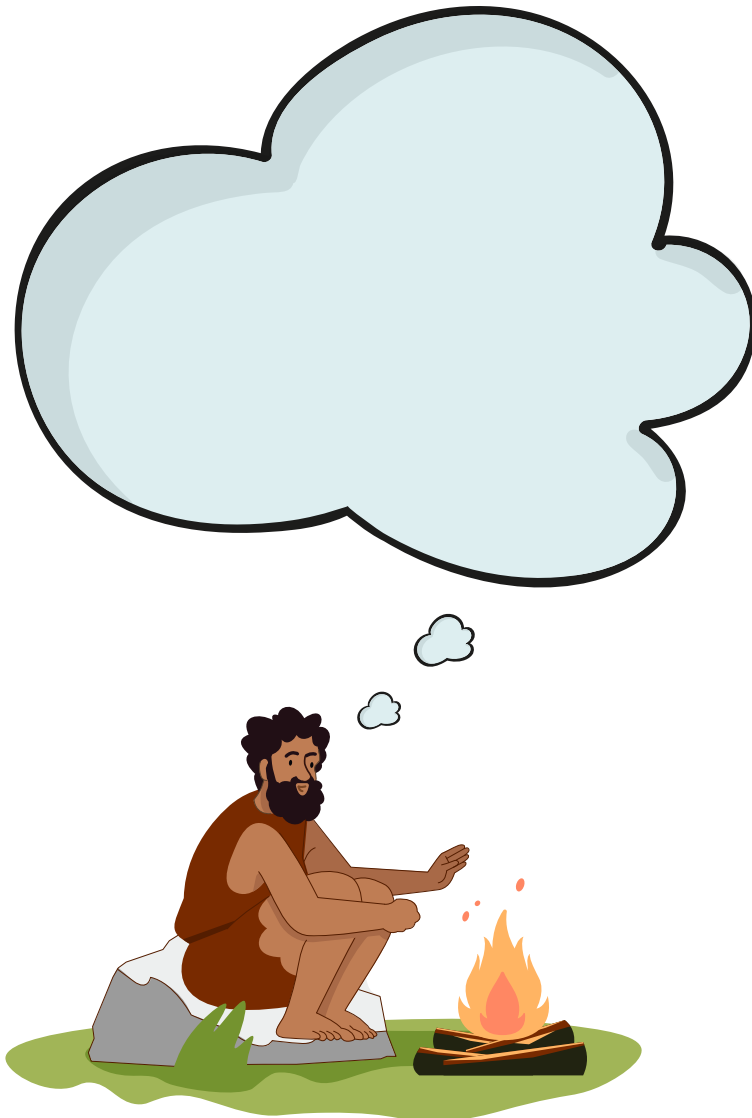
(עיבוד צוות מכון שיטים, מתוך: תלמוד בבלי, מסכת עבודה זרה, דף ח, ע"א)

כיצד מדליקים את החנוכייה?

בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמונה נרות, מכאן ואילך - פותח והולך.

ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך.

(תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף כ"א, ע"ב)

שתי חנוכיות: שתי תפישות עולם | על־פי הרב דליה מרקס

שתי גישות להדלקת נרות החנוכייה מייצגות השקפות עולם שונות: בית שמאי מתחילים באור המלא של שמונה נרות דולקים, ומפחיתים נר אחד בכל יום, כהכרה בזמן העובר ובאור ההולך ופוחת; בית הלל לעומתם, מתחילים בנר אחד, ומוסיפים נר בכל יום, להדגשת השאיפה לצמיחה ולהגברת האור בעולם ובליבנו. כידוע, גישתו של הלל התקבלה, וכך נהוג להדליק את חנוכייתנו כיום, אולם חכמי התלמוד, כדרכם, אינם מוחקים את הדעה שנדחתה.

בשנים האחרונות התחלנו במשפחתי מנהג להדליק בחנוכה שתי חנוכיות: אחת לפי גישת בית שמאי, הממעיטה נר אחד בכל יום, והשנייה לפי גישת בית הלל המוסיפה נר בכל יום. שתי החנוכיות המוצבות זו לצד זו, עוזרות לנו לאזן בין הכוחות ולשים לב למורכבות בחיינו. מי ייתן שנזכה להרבות אורות רבים בחנוכה ובכל השנה.

(מעובד, מתוך: בזמן: מסעות בלוח השנה היהודי־ישראלי, עמ' 89-90)

